

7.12.2004

1495/4/03

Ratkaisija: Oikeusasiamies Riitta-Leena Paunio

Esittelijä: Esittelijäneuvos Lea Haapkylä

**OPINTOTUEN MUUTOKSENHAKULAUTAKUNNAN ANTAMAN
PÄÄTÖKSEN NIUKAT PERUSTELUT**

**1
KANTELU**

Pyysitte 23.6.2003 päivätyssä kirjeessänne eduskunnan oikeusasiamiestä tutkimaan opintotuen muutoksenhakulautakunnan antaman päätöksen perusteluja.

Valititte Teknillisen korkeakoulun opintotukilautakunnan 10.4.2002 antamasta päätöksestä opintotuen muutoksenhakulautakuntaan. Esititte valituskirjelmässänne perusteluja takaisinperinnästä luopumiselle ja vaaditte luovutustappion huomioon ottamista veronalaista pääomatuloa laskettaessa. Opintotuen muutoksenhakulautakunnan 12.2.2003 antamassa päätöksessä ei kuitenkaan mielestänne otettu kantaa esittämiinne vaatimuksiin. Näkemyksenne mukaan opintotuen muutoksenhakulautakunnan päätös on näin ollen perusteluiltaan puutteellinen.

- - -

**3
RATKAISU**

Hakijan taikka valittajan oikeus saada asiassaan perusteltu päätös on kirjattu Suomen perustuslain 21 §:n 2 momenttiin. Hallintolainkäyttölain (586/96) – jota sovelletaan asian käsittelyssä opintotuen muutoksenhakulautakunnassa – 53 §:ssä säädetään puolestaan, että päätöksen perusteluista on ilmentävä, mitkä seikat ja selvitykset ovat vaikuttaneet ratkaisuun ja millä oikeudellisilla perusteilla siihen on päädytty.

Päätösten perusteleminen on tärkeää asianosaisen oikeusturvan kannalta. Asianosaisen on saatava tietää, mitkä seikat ovat johtaneet häntä koskevaan ratkaisuun. Perusteluilla on keskeinen merkitys muutoksenhakuoikeuden käyttämisen kannalta. Ne ohjaavat kiinnittämään huomiota niihin seikkoihin, joilla on merkitystä muutoksenhakua ratkaistaessa. Riittävät perustelut voivat myös lisätä luottamusta ratkaisujen sisältöön.

Opintotuen muutoksenhakulautakunta totesi lausunnossaan, että lautakunta ei itse laske tai määrittele opintotuen saajan veronalaisen tulon määrää, vaan tieto tuloista saadaan veroviranomaiselta. Lautakunta katsoi näin ollen, ettei sen tule ottaa kantaa veronalaisen tulon laskentaan eikä vaatimukseen

luovutustappion huomioon ottamisesta veronalaista pääomatuloa laskettaessa.

Opintotuen muutoksenhakulautakunnan 12.2.2003 antamassa päätöksessä on tuotu esiin mm. se, että veroviranomainen toimittaa Kansaneläkelaitokselle ja opintotukilautakunnille tiedot opiskelijoiden tulosta sen mukaan kuin ne on otettava huomioon opintotukea myönnettäessä tai tarkistettaessa. Katson kuitenkin, että opintotuen muutoksenhakulautakunnan (samoin kuin opintotukilautakuntien) tulisi tuoda perusteluissaan selvemmin esiin, mitä tuloverolaissa säädetyllä veronalaisella pääomatulolla ja ansiotulolla tarkoitetaan. Päätöksessä voisi mm. kertoa, että tuloverolain tarkoittama veronalainen pääomatulo on eri asia kuin verotettava pääomatulo. Perusteluissa voisi mielestäni myös todeta, että myönnetyn opintotuen takaisinperintäasian yhteydessä ja opintotukeen vaikuttavia tuloja ja vapaan tulon ylitystä laskettaessa ei tuloverolain nojalla veronalaisista pääomatuloista tehtävillä vähennyksillä ole merkitystä. Viittaamalla näiltä osin vakuutusosoikeuden asiassa 28.5.004 antamaan päätökseen ja sen perusteluihin.

Opintotuen muutoksenhakulautakunnan 12.2.2003 antaman päätöksen perustelut olisivat siis näkemykseni mukaan voineet olla yksilöllisemmät. Tämän johdosta kiinnitän opintotuen muutoksenhakulautakunnan huomiota hallintolainkäyttölain 53 §:n päätöksen perusteluille asetamiin vaatimuksiin. Tässä tarkoituksessa lähetän jäljennöksen päätöksestäni opintotuen muutoksenhakulautakunnan tietoon.